

Beszélő és éneklő csellók

A Juventus-díjat idén Pólus László vehette át

A Juventus-díjat Dr. Ádám Tibor és felesége alapította fiatal, operaházi művészek számára. A kuratórium az elismerést kiemelkedő teljesítmény, művészi, emberi magatartás alapján ítéli oda, s ennek a díjnak egyik idei kitüntetettje Pólus László csellóművész, aki hat esztendeje tagja a Magyar Állami Operaház társulatának.

– Amikor hat esztendővel ezelőtt megszerezte a diplomáját, azonnal az operazenekar szóló csellistája lett. Miért esett a dalszínházi együttesre a választása?

– Még zeneakadémistaként gyakorta jártam nézőként operai előadásokra, s nagyon megtetszett ez a fajta muzsikálás, az énekesek kísérete, részvétel a dalszínházi produkciókban. Később friss diplomával a kezemben ösztöndíjasként Baselban tanultam, gyakoroltam, másfél évvel mintegy meghosszabbítva a főiskolás éveimet. Amikor hazatértem az Operánál éppen próbajátékot hirdettek a csellószólam vezetésére, azonnal jelentkeztem, s a tizennégy jelentkezőből én bizonyultam a legjobbknak. Lehet, hogy kívülről időnként taposómalomnak látszik a délelőtti próbák sora, az estéinkenti játék a zenekari árokban, de a produkciók varázsa, és az, hogy minden este újabb és újabb énekesekkel, partnerekkel születik meg a zene, érdekessé, izgalmassá és egyedülállóvá teszi. Megvan a maga különleges atmoszférája, s ha mindezt az ember kiegészíti kamaramuzsikálással, tanítással, akkor nem tudja megunni.

– Nem gondolt arra, hogy külföldön folytassa a muzsikálást?

– Nagyon élveztem a Baselben töltött időszakot, rengeteget tanultam, hiszen ez a város a barokk muzsika fellegetvára, de azt is láttam, hogy külföldön sem egyszerű az élet. Ráadásul erős honvágyam volt, s a szemem előtt lebegett a nagybátyám példája is, aki szintén muzsikusként, operai szólócsellistaként élt külföldön. Bár sok szempontból mindig ő volt a példaképem, látva azt, hogy a stabil egzisztencia ellenére a nagybátyám is állandóan honvágygyal küzd, nem akartam követni. Ezért amit lehet, megtanultam Baselben, és hazatértem. Sőt, még kamarapartnereket is szereztem, ugyanis Svájcban ismer-

kedtem meg egy kiváló orosz zongoristával, *Leonyid Maximovval*, aki azóta a baseli opera korrepetitora és *Horváth Róbert* hegedűművésszel. Velük mostanában rendszeresen trióznak együtt.

– Gondolom az eltelt évek alatt más együttesektől is kapott vonzó felkérést.

– Igen, s 1998 óta tagja vagyok a Somogyi Vonósnégyesnek, ahol *Somogyi Péterrel*, *Lendvai Györggyel* és *Tóth Balázssal* muzsikálunk együtt. A vonós kamarazene e legmagasabbrendű műfaja elválaszthatatlan része az életemnek, rendszeresen szerepelünk itthon és külföldön. Az Operaház zenekarában pedig jól érzem magam, hamar sikerült beilleszkednem. Az első évek nehézségeit – például, hogy próba nélkül csöppentem be a Toscába-, is túléltem a többiek segítségével. Tényleg elmondhatom, hogy az idősebb, tapasztaltabb – úgy vonós, mint fúvós kollégáktól –, rengeteg tanácsot, segítséget kaptam, a zenekari muzsikálás minden csínját-bínját igyekeztek átadni nekem, s mindezért roppant hálás vagyok nekik. Szeretem ezt a társulatot, jó csapat, s ennek a Juventus-díjnak azért is örültem, mert azt jelzi, itt is elégedettek a munkámmal. Ettől az évtől kezdve a Filharmóniai Társaságnak is a tagja lettem, ahol csodálatos nagyzenekari darabok futnak a repertoáron.

– Említette a tanítást. Mióta és hol foglalkozik növendékekkel?

– Második esztendeje óradíjasként tanítok cselló főtárgyat a Tanárképző Főiskolán. Heti nyolc órában négy növendékekkel dolgozom. Az érettségi utáni korosztállyal foglalkozom, s úgy érzem, meg tudom találni velük a közös hangot. Megpróbálom arra tanítani őket, hogy énekeljenek a hangszereikkel, hogy beszédszerű legyen az előadásuk. Igyekezem felhívni a figyelmüket arra is, hogy az énekeseket próbálják meg utánozni, azt, ahogy ők formálnak íveket. Emellett a zene beszédszerű elemeivel, az artikuláció fontosságával szintén sokat foglalkozunk. A csellómódszertan órán pedig a zenekari állásokat is gyakoroljuk, ezt ugyanis szinte soha, vagy csak nagyon ritkán tanítják meg a növendékeknek, pedig úgy vélem, nagyon lényeges lenne. Itt-

hon, sajnos, nincs zenekari zenészképzés, pedig nem mindenből lesz szólísta, s annak, aki zenekari muzsikus lesz, minél hamarabb be kell tudni illeszkednie egy együttesbe, meg kell tanulnia a zenekari játék fortélyait.

– Ön sosem gondolt a szólísta pályára?

– Nagyon nehéz csak szólístaént boldogulni. Nekem szükségem van egy zenekarra, s emellett kell minél több szóló feladatot vállalnom. Számomra egyébként a csellószólam vezetői állás is kihívást jelentett, s a dalszínházban szinte minden este akadnak olyan operák vagy a balettek, amelyekben a cselló számára jócskán akadnak szólísztikus feladatok. S emellett kamarázni kell, tanítani, mert ezek kölcsönhatásban állnak egymással. Mindez segít abban, hogy az embert ne érje utol a szakmai kiégés, a burning out, ami sajnos, már egészen fiatal kortól fenyegeti a muzsikusokat is.

– Családi hatásra kezdett gyerekként muzsikálni?

– Igen, hiszen a szüleim mindketten zeneészek voltak, az édesanyám hegedűtanár, az édesapám pedig a karcagi zeneiskola igazgatója. Sajnos, ők ma már nincsenek közöttünk. Természetes volt hát, hogy gyerekként én is elkezdtem zenét tanulni, s a nagybátyám példáját követve választottam a csellót. Egyébként az Operaház szeretete is ebből a korszakból datálódik, hiszen az édesapám vezette iskolában tanított *Fejér Sebestyén* és *Abonyi István* is, s ők voltak azok, akik elhozták a vidéki zeneiskola életébe az „opera levegőjét”. Aztán folytatva a zenei tanulmányokat, a debreceni konzervatóriumba kerültem, ahol *Papp László* lett a tanárom. Annyira szerettem hozzá járni és olyan jó pedagógusnak tartottam, hogy amikor a családunk Szombathelyre költözött, akkor sem váltottam iskolát. Bár havonta csak egyszer járhattam haza, továbbra is Debrecenben tanultam. Ezt követően a Zeneakadémián folytattam, ahová elsőre felvettek, és *Mező László* osztályában szereztem diplomát.

– Hogyan képzei a folytatást?

– Egyelőre örülök a díjnak. Jelenleg a családomé a főszerep, hiszen most született meg a kislányom, a jövőben pedig majd több energiát fordítok arra, hogy a zenekari munka mellett minél több szólófeladatom legyen, s hogy gyakorta kamarázzak kedves muzsikuspartnerekkel.

R. Zs.

Isten éltesse Szőke Tibor!

Napokban ünnepelte 90. születésnapját a MÁV Szimfonikus Zenekar alapító karmestere, a Bécsben élő, még ma is kitűnő szellemi és fizikai állapotnak örvendő művész. A MÁV Szimfonikus Zenekar nevében Fenyő Gábor, a zenekar igazgatója köszöntötte születésnapján az agg mestert.

A fiatal, tehetséges karnagyot Ferencsik János hívta az Operaházba az 1930-as években. 1944-ben, egy Vigadóbeli koncert után a művészöltözőben egy sorsdöntő beszélgetésre kerül sor, ahol Varga László, a MÁV elnöke rendkívüli tervhez hívja

szövegszerűen: „Ha majd véget ér ez a borzalom, és béke lesz, a vasútnak nem csak embereket és árut kell szállítani, hanem segíteni kell a lelki sebek begyógyulását. Erre a legalkalmasabb a művészet, a zene. Vállalná-e egy új zenekar vezetését?”

1945. májusára megalakult a MÁV Szimfonikus Zenekar, majd rá néhány hónapra a „Gördülő Opera”, mely hosszú éveken keresztül törölte ki a fehér foltokat Magyarország zenei térképéről.

Szőke Tibort a történelem arra kényszerítette, hogy 1949-ben elhagyja az országot. A bécsi Staatsoper azonnal alkalmazta, majd az ott töltött sikeres évek után a Kölni Operába csábították. Szőke Tibor nevéhez fűződnek a His Master's Voice-Columbia cég berlini stúdiójának sikeres produkciói, többek közt a Berliini Filharmonikusok és Herbert von Karajan, Elizabeth Schwartzkop, Dietrich-Fischer Diskau és a kor többi „félistenének” lemezfelvételei. Ettől a cégtől ment nyugdíjba, de természetesen nem nyugodhat. Tanít, nagyrítkán dirigál, igazolt hegymászó, hivatásos hegyimentő.

A MÁV Szimfonikus Zenekar 1995-ben ünnepelte a megalapításának ötvenedik évfordulóját. Az ünnepi hangversenyen a Zeneakadémia Nagytermében – félévszázaddal az első alkalmat követően – az alapító karmester pálcája nyomán szólalt meg a zenekar.

Fenyő Gábor 60 éves

November 28-án, csütörtökön este fél 8 órakor került sor a MÁV Szimfonikus Zenekar bérleti hangversenyére a Zeneakadémián, mely egyben egy bensőséges családi ünnep is volt. Ezen a napon ünnepelte Fenyő Gábor, a zenekar igazgatója 60. születésnapját, és ebből az alkalmából egy rendhagyó ajándékot kapott a muzsikusoktól: a szimfonikusok felajánlották vezetőjüknek, hogy vezényelje az együttest. A születésnap hangverseny műsorában elhangzott Dvořák: Gordonkaversenye az ünnepelt fia, Fenyő László csellóművész tolmácsolásában, valamint Beethoven VII. szimfóniája.

Fenyő Gábor csaknem 30 éve, 1973 május 1-je óta a MÁV Szimfonikus Zenekar tagja, húsz évig játszott a zenekar ütő-szólamában, 1989 óta menedzser, 1995 óta a zenekar igazgatója, és emellett aktívan tevékenykedő karmester is: volt az Eötvös Lóránd Tudományegyetem és a Budapesti Műszaki Egyetem Szimfonikus Zenekara, a Váci Szimfonikus Zenekar, jelenleg pedig a Szentendrei Kamarazenekar karmestere.

2002. augusztus 20-án a köztársasági elnök a **Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét** adományozta Fenyő Gábornak kiemelkedő zenekarszervezői és több évtizedes zenei ismeretterjesztői munkája elismeréseként.

A magyar szimfonikus zenekarok nevében mi is gratulálunk az ünnepeltnek!